

LÄNSSTYRELSEN

Stockholms län

Miljövårdsenheten
Björn Hjernquist
08 - 785 46 10

BESLUT

Datum
1989-01-16

1 (6)

Beteckning
11.1213-761-86
0188

Enligt sändlista

Ändring av föreskrifter samt fastställelse av **NATUR-
RESERVATET HÄVERÖ-PRÄSTÄNG** i Norrtälje kommun

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

<u>Namn</u>	Naturreservatet Häverö-Prästäng
<u>Beslutsdatum</u>	1973-04-24
<u>Riksregistrerings- nummer</u>	B 266
<u>Kommun</u>	Norrtälje
<u>Socken</u>	Häverö
<u>Fastighet</u>	Del av Prästgården 1:1
<u>Lägesbeskrivning</u>	Ekonomiska kartan blad nr 12J4C Fogdö. Reservatet är beläget på en udde i Slagöfjärden ca 15 km från Hallstavik och 5 km från Herräng.
<u>Areal</u>	ca 44 ha
<u>Markägare</u>	Häverö-Singö pastorat
<u>Naturvårdsför- förvaltare</u>	Skogsvårdsstyrelsen i Stockholms och Uppsala län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Naturreservatet utgörs av löväng - lövskog, ca 14 ha bergbunden barrskog, strandängar med enstaka klippor samt öarna Lillören och Storören. Dessa sistnämnda har vid lågvattenstånd förbindelse med fastlandet.

På området växer flertalet av de i Sverige förekommande ädla lövträdsarterna. Lövängarna är mycket artrika och frodiga. Lövängarna restaurerades genom pastoratets försorg åren 1960, 1961 och 1963. Den hävdade lövängs

...
ytan utgör ca 4 ha och består av Storängen, Prästeksängen, Strandängen och Sjöängen.

...
Löväng hävdas enligt gammal tradition med fagning, löv- och risbränning på våren samt slätter och i viss mån även lövtäkt på högsommaren.

ÄRENDETS BEREDNING

Den 24 april 1973 avsattes naturreservatet Häverö Prästäng. Därefter har en botanisk inventering genomförts och ett förslag till skötselplan upprättats.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 8, 9, 10 och 12 §§ naturvårdslagen (1964:822 omtryckt 1974:1025 och ändrad 1982:1097) samt 9 § naturvårdsförordningen ändrar länsstyrelsen sitt tidigare meddelade beslut den 24 april 1973 om inrättande av naturreservatet Häverö-Prästäng, till följd varav beslutet kommer att ha följande lydelse från den dag då ändringsbeslutet vinner laga kraft.

Ändamålet med naturreservatet är att bevara området lövängar, lövskogar och att lämna vissa bestånd för fri utveckling samt att genomföra en väl avvägd lövängsskötsel som också beaktar andra naturkvalitéer än strikt kulturhistoriska aspekter på lövängsskötsel.

FÖRESKRIFTER FÖR NATURRESERVATET

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter skall gälla beträffande området.

- A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkningar i markägarens och annan sakägares rätt att förfoaga över fastighet inom reservatet.

Med sakägare avses här person som enligt avtal, arrende eller motsvarande har rättighet att disponera delar av fastigheten. Sådan person är sakägare enbart för det område där sådan person har särskild rätt och ej för reservatet som helhet.

Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet och som är angivna under B och D nedan.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. på land och i vatten bedriva täkt eller annan verksamhet som kan ändra områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden genom att gräva, spränga, schakta, muddra, dika eller utfylla.
2. uppföra ny byggnad annat än som erfordras för reservatets skötsel.
3. använda kemiska bekämpningsmedel.
4. tillföra växtnäringsämnen, t ex handelsgödsel på naturlig slätter- och betesmarker eller skogsmarker.
5. avverka eller utföra andra skogliga åtgärder utöver vårdåtgärder som anges i bifogad fastställd skötselplan.
6. jaga med undantag av jakt eller fångst i vetenskapligt syfte.
7. uppföra eller upplåta mark- eller vattenområde för civila eller militära anläggningar, eller verksamheter såsom tävlingar, orienteringar, läger, camping etc.
8. dra fram ledningar i luft, mark eller vatten.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

9. uppföra ny byggnad, som erfordras för reservatets skötsel.
10. ändra befintlig byggnad för att tillgodose annat ändamål än tidigare nyttjande eller funktion eller ändra färgsättning..
11. anlägga väg, stig, rastplats eller motsvarande.
12. uppföra stängsel eller andra hägnader.
13. bedriva militära övningar.
14. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt eller liknande anordning.
15. jaga eller fånga djur i vetenskapligt syfte.

...
...
B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående markägarens och annan sakägares skyldighet tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas inom området för att tillgodose ändamålet med reservatet.

16. utmärkning av och upplysning om reservatet.
-) 17. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens friluftsliv, nämligen toiletter, brygga och stigar enligt bifogad skötselplan.
-) 18. anordnande av stängselgenomgångar enligt bifogad skötselplan.
19. röjning längs stigar.
20. skötsel av skogs-, ängs- och betesmarker enligt bifogad skötselplan.
21. kontroller av djurlivet nämligen fågeltaxering, ringmärkning.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet.

Föreskrifterna gäller även statlig och kommunal tjänsteman vid tjänsteutövning med undantag för personal, jämte medhjälpare, som har ansvar för områdets naturvårdsförvaltning.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar gäller förbud att

22. elda, borra, mejsla, måla eller eljest skada berg-hällar och block.
23. gräva upp växter eller skada levande eller döda träd eller buskar.
24. medvetet störa djurlivet.
25. medföra hund, katt eller annat husdjur som inte är kopplat.
26. tälta på ängsmark.
27. tälta eller förankra båt för längre tid än 2 dygn i följd på samma plats.
28. göra upp öppen eld.

...

29. rida.

30. framföra motordrivet fordon annat än på anvisade vägar och stigar.

31. parkera motorfordon annat än på anvisad parkeringsplats.

D Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Naturvårdsförvaltare och samråd

Naturvårdsförvaltare skall vara skogsvårdsstyrelsen i Stockholms och Uppsala län. Vid naturvårdsförvaltningen skall samråd fortlöpande äga rum med länsstyrelsen.

Länsstyrelsen kan fortlöpande meddela direktiv för naturvårdsförvaltningen.

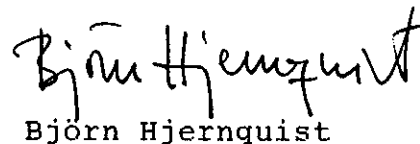
2. Skötselplan

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa bifogad skötselplan.

Den som vill överklaga länsstyrelsens beslut skall göra detta skriftligen till regeringen, miljö- och energidepartementet, enligt bilaga.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit miljövårdsdirektör Tord Céwe, beslutande, länsarkitekt Daniel Nordström, länsantikvarie Jan-Bertil Schnell, överlantmätare Torsten Algrim, förste länsassessor Per Evaeus samt byrådirektör Björn Hjernquist, föredragande.

Tord Céwe

Björn Hjernquist

Bilagor

1. Hur man överklagar
2. Kartor över naturreservatet (två)
3. Skötselplan

LÄNSSTYRELSEN

Stockholms län

Miljövårdsenheten

BESLUT

Datum

1989-01-16

Beteckning

O188

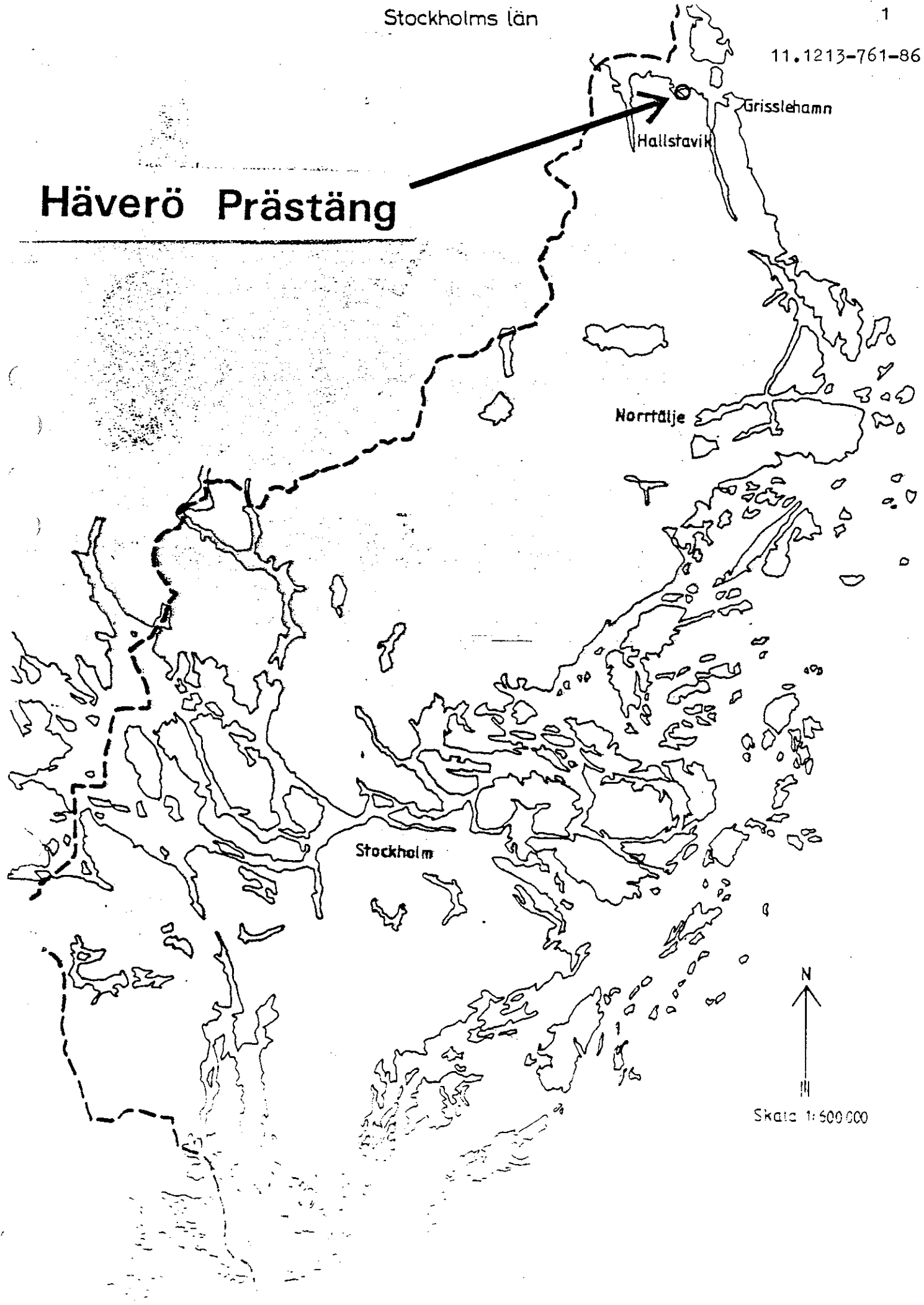
6

....

SÄNDLISTA

BHj - II - 15 / ie

Häverö Prästäng

Hallstaviik

Grisslehamn

Norrtälje

Stockholm

Skala 1:600 000

NATURRESERVATET HÄVERÖ PRÄSTÅNG (B266)

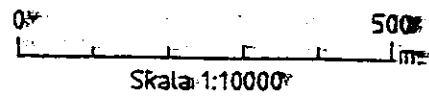
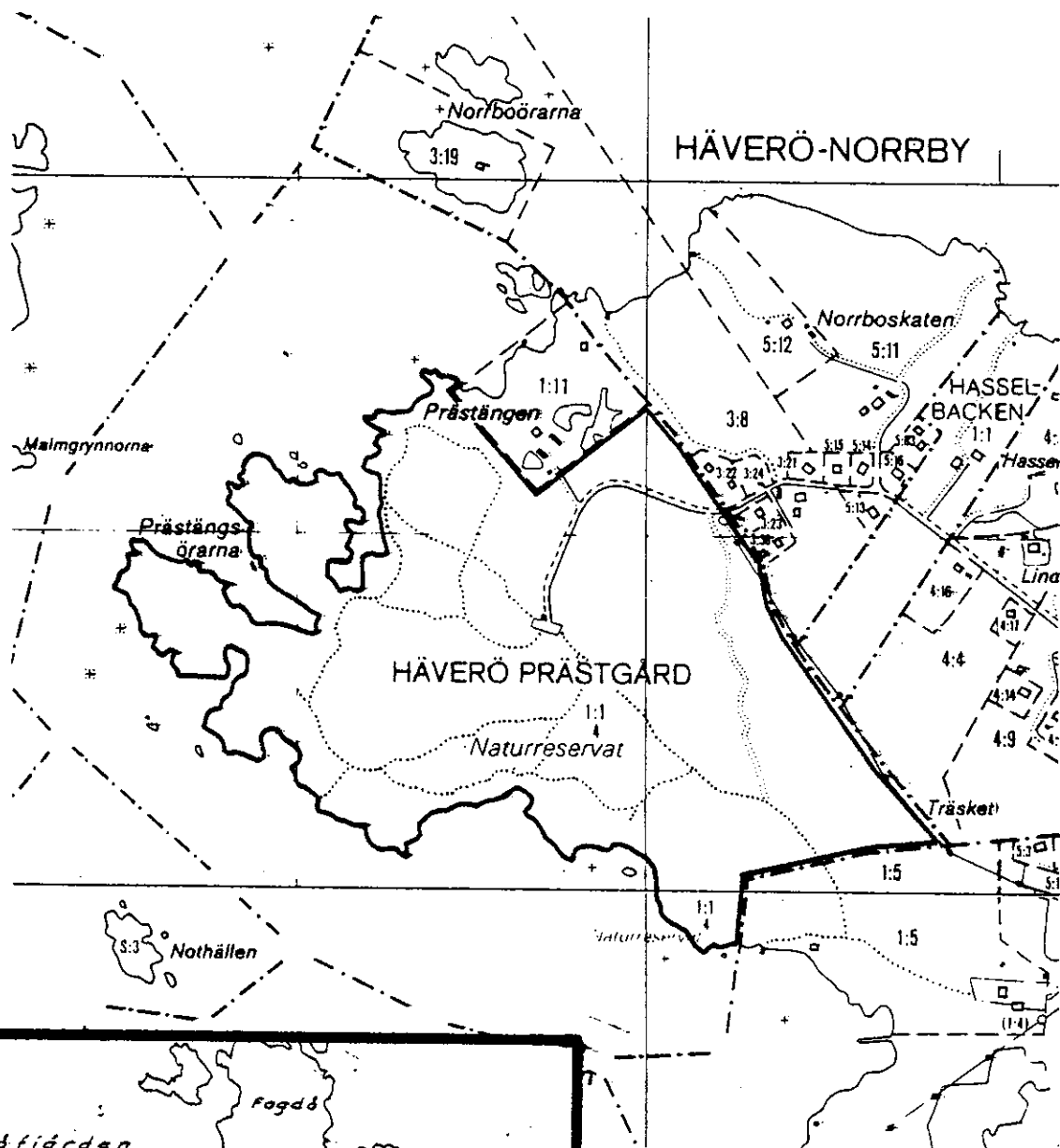
I NORRTÄLJE KOMMUN

11.1213-761-86

Ekonomiska kartan blad nr 129 42

Topografiska kartan Grisslehamn SV

— reservatsgräns

Bilaga 3

1989-01-16

Dnr 11.1213-761-86
0188

SKÖTSELPLAN

FÖR

NATURRESERVATET

HÄVERÖ PRÄSTÄNG

SKÖTSELPLAN

I ALLMÄN BESKRIVNING

1. Administrativa data.

2. Föreskrifter.

Föreskrifter med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen återfinns i beslutet om naturreservatet.

Naturförhållanden m m.

3.1 Allmänt

Naturreservatet omfattar en udde i Rotholmsviken i södra delen av Singöfjärden med hävdade lövängar som är ett av de sista exemplen i Roslagen och Stockholms län på det tidigare så omfattande ängesbruket.

3.2 Vegetation och flora

Vegetationen inom reservatets gränser utgörs av flera olika naturtyper. Arealmässigt dominerar lövskogar i form av ekskogar, triviallövbestånd och sumpbestånd. Det finns även gransskogar, ängsmarker av olika typer där de hävdade ängarna naturligtvis intar en särställning och hagmark som betas samt hällmarker, snår- och buskmarker, kärr och havsstränder av olika slag. Vegetationen är mycket komplex och mosaikartad, som så ofta är fallet i Roslagen, allt efter de mycket skiftande markförhållanden som uppstår när marken är väl kuperad och då kulturpåverkan har varit så stark som här. Eftersom området ligger vid sjön berikas det ju dessutom med stränder och strandsnår. Jordarna tycks vara kalkrika av floran att döma och eftersom det är relativt låglänt mark är jordarna ej spec påverkade av urlakningsprocesser.

Vegetationen inom området visar prov på hög diversitet (mångformighet).

Ängar

De hävdade ängarna tilldrar sig det största intresset inom området. Kulturhistoriskt är det av rent musealt intresse att hålla dylika ängar i stånd, eftersom de tidigare var mycket vanliga i Roslagen. Floran är synnerligen rik med flera ar-

ter som numera betraktas som stora rariteter, delvis på grund av att denna växtmiljö - den hävdade ängen - försvunnit ur landskapet. Så t ex orkidén insektsblomster (*Ophrys*), hårstarr (*Carex capillaris*) och fältgentiana (*Gentianella campestris*). De två först nämnda hittar man här i Roslagen numera nästan bara i ett fåtal extremt rika kärr.

Vegetationen är mycket komplex och mosaikartad. Torra partier växlar om med mer eller mindre fuktiga områden, och ängsfloran är uppblandad med växter som man i våra dagar mer förknippar med lövskog och rika lundar. I ängarnas flora, som utgörs av ca 120 arter, ingår således torrmarksväxter som t ex kattfot, sedum-arter, solvända och backnejlika. Natt och Dag (lundkovall) dominerar ofta, ibland tillsammans med skogsvicker. Dessutom hittar man bl a majviva, blodnäva, brudsporre, prästkrage, Adam och Eva, nattviol (mest den grön-vita), säfferot, rosett-jungfrulin, vildlin, krissla och älvväxing (*Sesleria*). I fuktiga partier växer högörter som älggräs, ängsruta och videört. Till ängsfloran sällar sig på typiskt lövängsvis, framför allt i brynen, också lundväxter som vårärt, sårläka, skogsknipprot, lundelm, nässelklocka, kassubisk maj-smörblomma (*R. cassubicus*), nästrot, samtsträvlost (*Bromus benekenii*), ett av de förnämsta lundgräsen inte bara i Roslagen utan i hela vårt land. Av områdets 13 orkidéarter återfinns 10 i Ängarna.

Övrig ängs- och hagmark

Svalmyran är en gammal odling som håller på att växa igen. Den södra delen är beskotad med ung tallskog, den norra delen är ännu öppen och av ängskaraktär, men igenväxningen har satt igång med granuppslag och sly, framför allt i kanterna. Floran domineras av högvuxna gräs, mest av berggrör (*Calamagrostis epigeios*).

Kohagen längst ner i öster har inhägnats och betas av nötkreatur, Det är en vacker beteshage med många välformade enar. (Floran är inte anmärkningsvärd ännu. Hagen som ligger utanför reservatet söder om Kohagen är av större floristiskt intresse med fler betesgynnade arter och den ger en fingervisning om vegetationens tänkbara utveckling i Kohagen i fall betet fortsätter.)

Skogar

Reservatet domineras arealmässigt av beskogad mark av skiftande slag. Nästan hela området har haft ett öppet landskap av pastoral karaktär med lövängar och ekbackar, präglade av slätter och betesgång. Den mängd av gamla, grova ekar med vida, lågt ansatta kronor och torra enbuskar som finns här minner starkt om denna epok i svensk odlingshistoria. Men i och med att de gamla brukningsmetoderna dog ut har markerna växt igen, förbuskats och beskogats, framför allt av björk, asp och gran samt al i fuktiga lägen. Området är starkt aspinfekterat, vilket ger problem med sly vid röjningar. De rika mulljordarna som dominerar i skogen ger nu möjlighet för en rik och mycket förnäm lundflora att finna växtplatser här, ofta blandade med växter av mer ängskaraktär, allt efter skogens slutenheter. Kvalitetsarter är framför allt lundgräset strävlost (Bromus benekenii) ti-

bast, tandrot, underviol, vätteros, sårläka, vårärt, handnunneört (*Corydalis laxa*), kassubisk majsmörblomma (*R. cassubicus*), skogsvicker, nästrot, skogsknipprot, trolldruva, desmeknopp (*Adoxa*), nässelklocka, lundelm (*Roegneria canina*), hässlebrodd (*Milium*) och lundgröe (*Poa nemoralis*). I bottenskiktet dominerar vanligen kransmossa (*Rhytidiadelphus triquetrus*) helt, i mer fuktiga lägen ofta tillsammans med praktstjärnmossa (*Mnium undulatum*).

Eftersom merparten av skogarna har lämnats att växa "vilt", har döda träd, fällan, murkna kvistar etc blivit allt vanligare.

I norra delen av reservatet är graninslaget markant och bestånden utgörs där av grandominerad blandskog av örtrik typ. Granbestånden tycks vara av 1:a generationen. För övrigt finns riktig granskog bara ute på Storören, där den är av frisk, risrik typ. Resten av skogarna utgörs av lövdominerade blandskogar av mycket skiftande karaktär - torra ekbestånd i anslutning till hållmarker, ek-hassel-triviallövbestånd med rik lundflora (dominerar), al-ask-björkbestånd utan hassel på lågområden av frisk marktyp med högörtvegetation, sumpbestånd av typ "skogskärr" med al och björk för att göra en grovindeling. Dessutom har vissa mindre partier röjts ur /förutom Ängarna) till öppna ekbackar.

Hällmarker

Ett par större hällmarkspartier finns inom reservatet och här och var i skogsmarken går berget i dagen. Ur floristisk synpunkt är hällmarkerna (med sina torrängsfragment) som vätter mot Rotholmarviken i söder de rikaste med bl a svartbräken (*Asplenium trichomanes*), gaffelbräken (*Asplenium septentrionale*), gräslök, Adam och Eva, vårspärgel, tjärblomster, vit fetknopp, blodnäva, tulkört, harmynta, kungsmynta, krissla, backklöver och oxbär.

Myrar

Länst ner i S-Ö ingår en liten del av kärret Träsket, som är av medelrik typ. Floran är trivial, nämns kan dock tagelstarr (*C appropinquata*).

Stränder

Stränderna på den västra delen som vätter mot Singöfjärden är mer exponerade än de som vätter mot Rotholmarviken i söder. Detta medför att de västra är mer minerogena och har mer karaktär av blockiga havsstränder än de södra, som är betydligt mer organogena. Block-sten-grusstränder dominerar men det finns även mycket klippstränder, mest på den västra delen. Strandängar av något större format än den sedvanliga strandremsan mellan vattnet och albården finns också på flera ställen, som störst på stränderna mellan fastlandet och Storören resp Lillören.

Floran är typisk för Roslagens stränder med bl a ängsnycklar (ställvis rikligt), rosett-jungfrulin, bunge, strandrödtoppa, kust-arun, strandaster, slätterblomma, segstarr och rikligt med salttåg (*J gerardi*) och agnsäv (*Scirpus uniglumis*) i strandkanten. I vikar och sund växer rikligt med bladvass. Vid Badklippan växer det för exponerade klippstränder så typiska saltgräset (*Puccinellia retroflexa*). Som en bård utmed stränderna växer en annan karaktärsväxt för Roslagens stränder - havtornet som på en del håll bildar nästan ogenomträngliga snår.

3.3 Djurliiv

För fågellivet är lövskogen som den nu ser ut av stort intresse. Att fågellivet är av hög klass framgår av att sommargylling har hörts här. (Vår Fågelvärld 1976).

Ur entomologisk synpunkt är ängarna och lövskogen med sin artrika och delvis säregna flora av mycket stort intresse.

Mård har observerats inom området.

3.4 Friluftsliv

Reservatet är ett omtyckt utflyktsmål för såväl botanister som en bred allmänhet.

1982 uppfördes en sopmaja vid parkeringsplatsen.

3.5 Kulturhistoria_

HISTORIK

Larsson, Pöder (1962) ger i Sv Bot Tidskr följande utmärkta historik och karaktäristik av Häverö Prästäng och lövängar i allmänhet. Märk att Storängen i artikeln svarar mot Storängen och Strandängen.

"Lövängshävd är en brukningsform, som är långt äldre än sädesodling. Den är en odlingshävd som nuförtiden har ytterst svårt att bestå. Förr var lövängar ett karaktäristiskt inslag i kulturlandskapet. Genom brukningssättet kom den gamla lövängen att representera en landskapstyp av oförliknelig skönhet och värd att bevaras till framtiden även ur kultursynpunkt. Den urgamla hävden med hopräfsning av fjolårslöv och nedfallna kvistar (fagning) på våren och slätter på sommaren kräver en insats av mänsklig arbetskraft, som var möjlig på de gamla byalagens tid, då arbetsgemenskapen betraktades som en helt naturlig nödvändighet. Vårt rationaliserade tidevarv, där maskiner alltmer tränger ut människorna från landsbygden, har medverkat till att endast ett fåtal ängar alltjämt kan skötas på gammalt sätt. Det är framför allt prästängerna, som har kunnat bibehållas här och var i landet. Endast på Gotland förekommer lövängar spridda över hela landskapet. På fastlandet är lövängar numera mycket sparsamma.

Tyvärr är våra gamla ängsmarker numera något helt annat. I den mån ängen ej längre kan hävdas, blir den ett "problembarn". Lämna man ängen åt sig själv, växer den ofta snabbt igen till en ogenomtränglig djungel av mer eller mindre snårig skog. Fridlysning är ej tillräcklig för bibehållande av lövängen, utan regelbunden hävd måste användas. Ängsö nationalpark i Roslagens skärgård kan vittna om detta. I Uppland är Häverö Prästäng den enda, som nu efter cirka 50 års törnrosasömn åter har kommit under hävd.

Häverö Prästäng utgör ett skifte om drygt 42 hektar under Häverö kyrkoherdeboställe. Av detta har ursprungligen ett område omfattande i runt tal 25 hektar hävdats som äng. På området växer flertalet av de i Sverige förekommande ädla lövträdsarterna. Ängshävd har inte förekommit här under de senaste 50 åren, varför området övergått till ett mer eller mindre slutet, olikålarigt skogsbestånd. Av invandrande trädslag märks framför allt gran, asp och björk. Såväl inom Häverö kyrkliga som borgerliga kommun finns ett starkt framträdande naturvårdsintresse. Redan hösten 1956 väcktes frågan om återinförande av ängshävd på Prästäng. Vid ett fältbesök, varvid bl a prof L G ROMELL och överantikvarie K A GUSTAWSSON var närvarande, ansåg man att området har en mycket karaktäristisk lövängstyp av en storleksordning, som är sällsynt i landet. Man ansåg, att alla krafter borde insättas för lövängens återställande och framtida bevarande.

Saken aktualiserades åter hösten 1959. Det hölls många sammanträden i lövängsfrågan med representanter för Häverö-Singö pastorat, Häverö kommun och Häverö-Edelbo hembygdsförening. Till våren 1960 var lyckligtvis de största svårigheterna lösta och ängens återställande kunde börja.

Röjningsarbeten skulle genomföras i fyra etapper, varvid 13,2 hektar skulle bli hävdad löväng. Vidare träffades överenskommelse om att pastoratet skulle lämna marken till hembygdsföreningen mot en symbolisk arrendeavgift. Den innebar, att den borgerliga kommunen skulle lämna behövliga anslag, och att arbetet skulle genomföras under ledning av stiftsjägmästare och pastoratets skogsbiträde.

Under första sommaren (1960) röjdes och iordningställdes området närmast parkeringsplatsen och

invid den ca fyrahundraåriga Prästeken. I år (1961) har röjningsarbetet fortsatt. Dessutom har ytterligare ett mindre, mycket karaktäristiskt område - Sjöängen - mellan parkeringsplatsen och badklipporna röjts. Nu kan man betrakta det återställda området - Storängen och Prästeksängen - som en fullbordad löväng. Området, som nu är iordningställt för lövängshävd, kan uppskattas till fem hektar. Någon nämnvärd utökning av det röjda området kan ej komma ifråga, då de beviljade anslagen från kommunen och pastoratet är förbrukade. Dock är alla parter nöjda med de resultat som redan är uppnådda. Utöver de rena ängsröjningsarbetena har även gångstigar röjts (mer än 800 meter), och parkeringsplatsen inhägnats. Besökare körde nämligen tidigare in i lövängsområdet med motorfordon, varvid hjulen åstadkom anskrämliga sår i marken. Nu är en gammeldags "sjupars" gårdesgård med snedställda slanor och "baddsvedda" granvidjor uppsatta runt parkeringsplatsen. Två stadiga "stättor" med ledstänger över gårdesgården är också uppsatta för att besökare bekvämt skall kunna komma in på området."

Därefter har hävden fortsatt och Ängarna har delvis utökats något åt vissa håll men samtidigt och i högre grad förslyats och växt igen på andra ställen. En jämförelse mellan 1984 och den karta som finns i ovan citerade artikel ger närmare besked härom. På senare tid har även andra delar röjts ur (Lillängen och Ekbacken) och Kohagen har inhägnats med en för trakten typisk trögårdsgård.

4. Markanvändning

4.1 Skogsbruk och jordbruk

Inom reservatet bedrivs enbart slåtterhävd.

4.2 Jakt och fiske

Jakt bedrivs ej inom reservatet.
Handredskapsfisket är fritt för allmänheten.

4.3 Befintliga byggnader och anordningar

Sopmaja och parkeringsplats.

1989-01-16

11.1213-761-86

5. Kommunikationer

Naturreservatet nås med bil.

6. Underlag för skötselplan (inventeringar,
litteratur m m
- Botanisk inventering av Klas Rune Johansson
(länsstyrelsens arkiv 1977)

II. **PLANDEL**

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Det övergripande målet för områdets skötsel skall vara att uppnå och upprätthålla ändamålet med reservatet som det formuleras i grunden för naturreservatsbeslut och reservatsföreskrifter.

Reservatet skall vårdas så att området bevaras som ett område med lövängar och lövskogar med lövängsskötsel. Skötseln skall utformas så den stora mångformigheten bibehålls och om möjligt höjs, samt så att den tar till vara de redan existerande biologiska, museala och estetiska värden som området hyser, men även beakta de potentiella värdena (t ex lövskogens mognad).

Områdets värde för naturupplevelser skall gynnas.

Allmänna riktlinjer:

- Vidmakthålla variationen i landskapet bl a genom att bevara mångfalden av träd- och buskarter och låta dessa vara representerade i olika åldrar från plantor till åldrande och självdöende exemplar.
- Vidmakthålla en flerskiktad vegetation samt en växling mellan öppnare gläntor och slutna och täta partier.
- Planera för friluftsliv så att vissa partier av terrängen blir lugna och ostörda.
- Bevara hålträd, torrträd, murkna stubbar och stammar samt bevara gamla lövträd (levande och döda) och kapa inte bort döda grenar om detta inte är absolut nödvändigt. Detta gäller i första hand skogsmarken men även i tillämpliga delar för ängs- och hagmarken. Kulturhistoriskt är det "fel" att bevara träd på detta sätt, åtminstone om man ser till den hävd som utfördes i vissa intensiva tidsskeden. Målsättningen med reservatsskötseln är dock att bevara fler naturkvalitéer.
- Var särskilt aktsam om bärande träd och buskar.

- Utföra slätter efter den 20 juli
- bortföra hö från slättermarker
- Låt vissa områden utvecklas fritt.
- Även inom intensivt skötta områden kan vissa partier lämnas helt orörda.

1.2 Skogen

Lövskog:

De flesta lövskogar av ädellövtyp med rik lundflora som finns på fastlandet i denna del av landet håller på att omvandlas till granskogar. Mulljordarna försuras av barrrens nedbrytningsprodukter och ljus klimatet blir annorlunda av den helårsskugga som granen ger. Därmed förändras floran och faunan. Det är därför av mycket stort biologiskt värde att hålla efter granen för att bibehålla lövskogen.

Stora delar av lövskogarna lämnas utan vidare åtgärd, förutom att man röjer ur gran. (Enstaka granar kan kanske lämnas ur faunavårdande synpunkt). Syftet är att få "stabila" lövskogsbestånd som behöver lite vårdåtgärder. Extensivt lövskogsbruk får bedrivas av naturvårdsförvaltaren.

Lövbestånd av mer botanisk trivial karaktär, typ al-björksumpbestånd, kan lämnas orörda med faunavårdande motivering.

Stigar bör hållas efter och kring vissa ekar utmed stigarna kan skogen röjas. Vissa områden i anslutning till stigar bör röjas ur så att landskapet blir mer öppet och av typ "lummiga ekbackar".

Granskogen: Granskogen på Storören lämnas orörd för att utvecklas till naturskog. De grandomierade blandbestånden i norra delen av reservatet skall lämnas utan större åtgärder, eventuellt kan de plockhuggas på gran. Det bör dock röjas fritt kring vissa välväxta ekar utmed stigen.

1.3 Ängarna

Målet är fortsatt hävd med fagning (lövräfsning och löv- och risbränning) om våren och slätter på eftersommaren.

På vissa ställen bör Ängarna utökas och fördjupas något genom att röja försiktigt och sedan låta dessa delar ingå i de hävdade områdena. Som det är nu står skogen nästan som en mur kring Ängarna, men genom att röja ur lite försiktigt, framför allt blad hasseln, ökar man djupverkan i landskapet.

I Storängen och Strandängen finns ett par bestånd av relativt ung björk. Dessa hör knappast hemma i en löväng men de är motiverade eftersom de har en dränerande effekt på marken.

I Storängen finns också en hel del aspar som gör sitt till att förta lövängskaraktären genom att skymma de i lövängen mer hemmahörande träden. I stort bör de träd gynnas som kännetecknas av att de vuxit upp och utvecklats i ett relativt öppet landskap med liten konkurrens om utrymmet (träd med vida, lågt ansatta kronor). Föryngringen måste dock säkerställas och då ta sikte på framför allt ädla lövträd. Lövängarnas huvudsakliga lum-mighet och lövgrönska bör således utgöras av väl-växta lövträd (framför allt ädla arter) och hasselbuketter. Dessutom bör det finnas ett stort antal arter av övriga lövbuskar. Granen hör inte lövängarna till, varför granplantor hålls efter. Nu växer en del granplantor i brynen, vilka absolut skall huggas bort.

Bete med nötkreatur bör ske efter slåttern, ca 20 juli.

1.4 Kohagen

Betesgång av nötkreatur.

1.5 Strandängarna i väster

Strandängar av denna omfattning är numera mycket sällsynta i Roslagen, varför det är av stort värde att bibehålla dem. De har vassat igen eller förbuskats och beskogats efter att slätter och bete upphört. Målsättningen bör vara kontinuerlig slätter.

1.6 Faunavård

Målsättningen med faunavården inom reservatet är att befrämja ett art- och individrikt djurliv. Särskilt skall områdets förutsättningar som häckningsbiotop för hotade och missgynnade arter tillvaratas.

Riktlinjer_och_åtgärder

Vid skötseln av odlingslandskapet skall hänsyn tas till djurlivet genom att för viltet värdefull vegetation sparas.

Faunabefrämjande åtgärder kan även ske genom uppsättning av fågelholkar samt stödutfodring av viltstammen vintertid.

Eventuell uppsättning av fågelholkar samt stödutfodring av vilt skall ske i samråd med länsstyrelsen.

1.5 Jakt

Jakt får ej ske inom naturreservatet. Om det finns anledning att i vetenskapligt syfte insamla djur eller att fånga djur för märkning får detta ske efter länsstyrelsens tillstånd.

1.6 Fiske

Ingen inskränkning

1.7 Bebyggelse_

Sopmaja och förrådsbod finns vid parkeringsplatsen.

2. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande_mål_

Anordningar för friluftslivet skall anpassas till ängsmiljön. Vid konflikt mellan friluftsliv och skydd för hotade arter inom övriga delar av naturreservatet, skall skydd för hotade arter ges företräde.

2.2 Generella_riktlinjer_

Reservatet skall hållas tillgängligt för allmänheten. Parkeringsplats och sopmaja skall finnas. Stigar och övergångar skall hållas i stand.

Behålla de passager som finns vid sidan om gårdsgården vid parkeringen, framför allt med tanke på rörelsehindrade personer.

2.3 Vintertid underhålls inte vägen genom reservatet. Detta leder till att tillgängligheten då är begränsad. Förutsättningarna för att i framtiden ploga vägen genom reservatet bör utredas.

1989-01-16

11.1213-761-86

3. SKÖTSELOMRÅDEN

Område 1 Storängen

Beskrivning: Löväng med mycket rik flora. Floristiskt den förnämsta av Ängarna. I N-V växer nu ett björkbestånd i ett fuktigt parti och även rätt mycket aspar finns i denna del. För övrigt är Storängen öppen med enstaka ekar och mycket lite buskar.

Syfte: Löväng

Åtgärder: Fortsatt lövängshävd. Fördjupa ängen genom försiktiga röjningar av skogsbrynen.

Björkbeståndet och aspar i N-V dränerar den fuktiga ängen och får vara kvar.

"Stättorna" över gärdesgården kring parkeringen måste ses över och lagas.

Område 2 Prästeksängen

Beskrivning: Mycket vacker äng, lummig av ek och hassel och med ett fint bestånd av gamla, grova ekar (ca 15 stycken). Prästeken har en omkrets på ca 3,1 m i brösthöjd och dess ålder uppges till ca 400 år.

I ekarnas skugga har det uppförts bänkar för predikostunder och vila.

Syfte: Löväng

Åtgärder: Fortsatt hävd. Fördjupa ängen åt norr i hasselsnåren genom mycket försiktiga röjningar och sedan hävd vart år.

I skogsbrynen (framför allt i söder) finns granplantor och granträd som bör plockas bort.

Område 3 Strandängen

Beskrivning: Öppen löväng med rik flora. Mot södra kanten växer ett björkbestånd på fuktig ängsmark. Från ängen har man utsikt över Rotholmaviken.

Syfte: Löväng

1989-01-16

11.1213-761-86

Åtgärder: Fortsatt lövängshävd.

Fördjupa ängen, framför allt åt N-V, genom försiktiga röjningar och därefter hävd varje år.

Björkbeståndet dränerar marken och får vara kvar

Område 4 Sjöängen

Beskrivning: Mycket vacker, ganska lummig äng med rik flora. Vid kanten i S-V finns ett större fuktparti. Bred och väl upptrampade stigen som leder mot Badklippan.

Syfte: Löväng

Åtgärder: Fortsatt hävd. Fördjupas åt norr och öster genom försiktiga röjningar och därefter hävd vart år. Hasseln sparas. Möjligen röja fritt i N-V, så att det blir sikt ut mot sjön.

Område 5 Lillängen

Beskrivning: Nyligen uppröjt parti av typ "ekbacke". Rätt mycket sly. Floran ej av förnäm ängstyp, utan fortfarande starkt påverkad av det tidigare skogsstadiet. Här finns några vackra, mycket grova ekar (en med ca 3,3 m i omkrets i brösthöjd).

Syfte: Ekbacke

Åtgärder: Fortsatt slätter. Gran och granuppslag från skogsbrynen plockas bort. Området kan utökas åt norr.

Område 6 Kohagen

Beskrivning: Betad hagmark med vackra betespräglade enar. Nere i NO (marken sluttar åt detta håll) har röjningar gjorts nyligen, två grova ekar har friställts, men slyuppslaget är nu intensivt. Betestrycket tycks inte ha varit tillräckligt för att bemästra slyet. Floran i hagen är inte av extrem "betestyp". Området är inhägnat med gärdesgård, typisk för trakten.

Syfte: Betad hagmark

Åtgärder: Fortsatt bete av nötkreatur. Håll efter slyet i NÖ.

Område 7 Svalmyran, NÖ

Beskrivning: Nerlagd odlingsmark som har börjat växa igen. Vid kanterna vandrar lövbusk (framför allt asp, viden och björk), gran och tall in. Granplantor (ca 0,5-1 m höga) har även börjat visa sig lite här och var ute på den öppna ängsmarken. Floristiskt av ringa värde, bl a rikligt med bergrör (*Calamagrostis epigeios*). Stora odlingsrösen vid kanterna. Området mest värdefullt som öppen mark för att ge omväxling i landskapet.

Syfte: Öppen mark

Åtgärder: Hålla marken öppen. Naturvårdsförvaltaren får utrdda och prova följande alternativ:

- Bete. Ängen måste då inhägnas. Betesdjur lär dessutom sky bergrör i hög grad.
- Uppodling. Någon måste "odla" marken.
- Rökning och slätter. Därefter slätter vart år i samband med att Ängarna slås på eftersommaren.

Område 8 Svalmyran, S delen

Beskrivning: Igenväxande gammal odlingsmark som nu är beskogad med ställvis tät ungskog av framför allt tall. Trivial flora med mest gräs.

Syfte: Öppen mark

Åtgärder: Fäll träden och återför marken till öppen ängsmark. Vårdåtgärder i likhet med område 7.

Område 9 Blandskog

Beskrivning: Blandskog med mycket sly och enstaka grova ekar, i övrigt mest ung skog. Det finns en del örtrika bestånd med hassel och i svackor växer bl a kassubisk maj-smörblomma (*Ranunculus cassubicus*), sårläka, vårärt, dock ej speciellt rik lundflora. Området ligger perifert och är av mindre intresse.

Syfte: Lövskog

Åtgärder: Rökning av gran för att få lövskog.

Område 10 Hällmarker med trivial flora

Beskrivning: Hällmark eller hällmarkstallskog.

Syfte: Hällmark och hällmarkstallskog.

Åtgärder: Ingen åtgärd

Område 11 Granplantering på tidigare ängsmark.

Beskrivning: Ställvis mycket tät ungskog med glest fältskikt. Trivial flora.

Syfte: Barrskog

Åtgärder: Gallring

Område 13 Örtrik granblandskog med mycket hassel.

Beskrivning: Örtrik granblandskog med mycket hassel och enstaka grova insprängda ekar. Här och var finns fuktgrovar. Floran är av örtrik typ med bl a skogsknipprot, kassubisk maj-smörblomma, vårärt, skogsvicker, sårläka samt med kransmossa (*Rhytidiadelphus triquetrus*) som dominant i botten-skiktet.

Syfte: Granskog för fri utveckling till naturskog.

Åtgärder: Ingen åtgärd.

Område 15 Ekbacke

Beskrivning: (4 ekar) i anslutning till infarten till prästgården utanför reservatet.

Syfte: Ekbacke

Åtgärder: Slätter för att hålla tillbaka sly.

Område 16 Örtrik grandominerad blandskog med hassel.

Beskrivning: Granbeståndet är av första generationen. Gamla, grova ekar här och var. Floran är av rikare typ med bl a tibast, tvåblad, vårärt, skogsknipprot, kassubisk maj-smörblomma, strävlost (Bromus benekenii), nässelklocka, sårläka och med kransmossa (*Rhytidiadelphus triquetrus*) som dominant i botten-skiktet. Rövningar har gjorts runt ekar utmed stigen som tvärsar genom skogen ut till Badklippan.

1989-01-16

11.1213-761-86

Syfte: Lövskog för fri utveckling till naturskog.

Åtgärder: Successiv avverkning av barrträd.
Fortlöpande avverkning av sly kring de framröjda ekarna.

Område 17 Al - askbestånd med högrörter

Beskrivning: Al-askbestånd

Syfte: Al-askskog

Åtgärder: Ingen åtgärd

Område 18 Badklippan

Beskrivning: Hällmarker med klippstrand. Omtyckt badplats. Vanligt saltgräs (Puccinellia retroflexa) växer i vissa klippspringor.

Syfte: Hällmark med klippstrand.

Område 19 Torr (-frisk) blandskog (ek-gran) med hällmarkspartier.

Beskrivning: Blandskog med hällmarkspartier. Floran domineras av Natt och Dag, spenört, blodnäva och liljekonvalj.

Syfte: Blandskog med hällmarkspartier.

Åtgärder: Röja gran för att ge ekarna mer livsrum.

Område 20 Örtrik och frodig lövskog med mycket hassel och med rik lundflora.

Beskrivning: (Ek-asp-björk-hasselskog med graninblandning). Detta bestånd hyser den förnämsta lundfloran inom reservatet med bl a strävlost (Bromus benekenii), nästrot, trolldruva, underviol, vårärt, skogsvicker, skogsknipprot, sårläka, tibast samt kransmossa som dominant i botten-skiktet. Marken är ställvis blockig och småkuperad. Mot Sjöängen växer fina hasselbestånd.

Syfte: Lövskog.

1989-01-16

11.1213-761-86

Åtgärder: I SV röjes mycket försiktigt bland hasselnåren i syfte att fördjupa Sjöängen. För övrigt röjes granen ur och området bibehålls som lövskog med frodig lundvegetation.

Område 21 Ek- hasselbestånd med mycket asp och rik lundflora.

Beskrivning: ek-hasselbestånd. Lundflora med bl a strävlost, backskäfting (*Brachypodium pinnatum*), vårärt, kassubisk maj-smörblomma, skogsvicker, underviol, nästrot, skogsknipprot samt med kransmossa som dominant i bottenskiktet.

Syfte: Ek-hassel-lund.

Åtgärder: Röjes ur försiktigt så att Storängen fördjupas åt norr. Allt granuppslag och sly skall tas bort, men hasselbuskarna lämnas eller röjes ur mycket försiktigt.

Område 22 Lövdominerad blandskog

Beskrivning: Blandskog. Ställvis ganska fin lundflora med bl a skogsvicker, vårärt, nästrot, skogsknipprot, underviol, sårlåka och tibast. Många gamla, grova ekar finns här och var och skogen är fortfarande rätt gläntig på sina ställen.

Syfte: Lövskog.

Åtgärder: Avverka gran.

Område 23 Grandominerad blandskog.

Beskrivning: Blandskog. Floran är av örtrik typ, dock ej spec rik (bl a skogsvicker, hässlebrodd, vårärt, kassubisk maj-smörblomma, tvåblad och enstaka tandrot). Granbeståndet är av första generationen på tidigare öppen mark. En ek med ca 2,3 m i omkrets i brösthöjd.

Syfte: Blandskog

Åtgärder: Blandskogsskötsel. Rensa kring de fina ekarna som står utmed "vägen" till Svalmyran.

1989-01-16

11.1213-761-86

Område 24 Blandskog

Beskrivning: Örtrik gran-triviallövskog med bl a tibast, grönyrola, kassubisk maj-smörblomma och tvåblad.

Syfte: Blandskog.

Åtgärder: Hålla efter granen.

Område 25 Lövskog

Beskrivning: Lövskog med mycket ask och asp och med örtbetonat fältskikt, dock ej av rikare typ (mycket liljekonvalj). Mot Träsket längst ner i SÖ är marken fuktig med mycket al.

Syfte: Lövskog

Åtgärder: Ingen åtgärd.

Område 26 Lövskog

Beskrivning: (ek- hassel-triviallöv) med granin-slag och med tämligen örtrik lundflora med bl a tibast, skogsvicker, kirskål, tvåblad, vårärt, nästrot, trolldruva, tandrot samt med kransmossa som dominant i bottenkiktet. Många vackra och välvuxna ekar står trångt lite här och var.

Syfte: Lövskog

Åtgärder: I väster röjes försiktigt bland hasseln för att fördjupa Prästeksängen åt norr. Rövningar görs i västra delen kring stigen mellan Svalmyran och Kohagen. Lummigheten bör dock bibehållas. För övrigt röjes granen ur för att göra lövskog.

Område 27 Träsket

Beskrivning: Kärr av medelrik typ. Floran är inte av större intresse, noteras kan dock förekomst av tagelstarr (C appropinquata). En mycket liten del av hela kärret ligger inom reservatets gränser.

Syfte: Kärr

Åtgärder: Ingen åtgärd.

1989-01-16

11.1213-761-86

Område 28 Björksumpskog

Beskrivning: Björkkärr med mycket sly och snår.

Syfte: Björkkärr.

Åtgärder: Granuppslaget mot Prästeksängen röjes bort. I övrigt ingen åtgärd.

Område 29 Alsumpskog (alkärr)

Beskrivning: Alkärr

Syfte: Alkärr

Åtgärder: Ingen åtgärd.

Område 30 Hällmarker ner mot Rotholmaviken

Beskrivning: Hällmark. Mycket torrängsfragment i sänkor med grund jord och i anslutning till omgivande torra skogsbestånd. Floran är anmärkningsvärt artrik med bl a tulkört, vårspärgel, liljekonvalj, blodnäva, tjärblomster, vit fetknopp, Adam och Eva, gräslök, harmynta, brunven (Agrostis canina subsp. montana), brudsporre, säfferot, klofibbla (Crepis tectorum) etc.

Syfte: Hällmark.

Åtgärder: Fortlöpande röjning av barrträd.

Område 31 Örtrik blandskog

Beskrivning: Gran-aspskog med mycket hassel. Floran är ej av rikare typ, (bl a grönyxne, vårärt, nässelklocka, tvåblad, liljekonvalj, skogsvicker).

Syfte: Lövskog.

Åtgärder: Avverka gran.

Område 32 Gles, buskrik ekskog

Beskrivning: Gles, buskrik ekskog på torr mark. Floran är av torr ängstyp med stora mängder av

1989-01-16

11.1213-761-86

Natt och Dag. Dessutom förekommer bl a krissla, rödklint, liljekonvalj, spenört, midsommarbloms-ter, lundgröe, brudbröd, blodnäva, säfferot, backklöver etc

Syfte: Lövskog

Åtgärder: Fortlöpande avverkning av gran och asp. Smärre röjningar bör göras för att glesa ut runt ekarna.

Område 33 Nyligen röjd ekbacke

Beskrivning: Ekbacke med mycket vackert och väl samlat bestånd av ekar.

Syfte: Ekbacke

Åtgärder: Hålla efter sly.

Område 34 Hällmarker med torrängsfragment

Beskrivning: Trevlig och artrik torrmarks- och hällmarksflora med bl a backklöver, harmynta, blodnäva, tulkört, liljekonvalj, kungsmynta, säfferot, vit fetknopp, krissla, Adam och Eva, svartbräken, gaffelbräken samt älväxing (Sesleria) i fuktpartier.

Syfte: Hällmark

Åtgärder: Ingen åtgärd.

Område 35 Örtrik blandskog

Beskrivning: Gran- ek- hassel- triviallov med ganska rik lundflora (bl a tvåblad, liljekonvalj, vårärt, kassubisk maj-smörblomma, skogsvicker, hässlebrodd samt med kransmossa som dominant i bottenskiktet.

Syfte: Lövskog

Åtgärder: Successiv avverkning för att glesa ut beståndet. Röja gran.

Område 36 Alsumpskog

Beskrivning: Alkärr med mycket asksly och högor-ter.

Syfte: Alkärr

Åtgärder: Ingen åtgärd.

Område 37 Lövskog

Beskrivning: Lövskog med framför allt ek-asp-hassel samt lite graninblandning. Många gammlekar från lövängsstadiet finns i skogen, somliga hårt trängda av omgivande skog, andra står fortfarande relativt öppret och "luftigt". Lundflora och ängsflora växer blandat i komplex mosaikvegetation, ställvis av rikare typ med bl a vårärt, kassubisk maj-smörblomma, tvåblad, hässlebrodd, underviol, skogsvicker, strävlost, korallrot, nästrot samt med kransmossa som dominant i bottenskiktet.

Syfte: Lövskog

Åtgärder: I stort lämnas orört förutom röjning av gran. På vissa ställen kan man röja och glesa ur i skogen för att framhäva vissa träd vid stigarna.

Område 38 Örtrik al-askskog

Beskrivning: Al-askskog, så gott som utan hassel, på låglänt mark. Rik lundflora med bl a sårlåka, hässlebrodd, nässelklocka, vårärt, lundelm, kassubisk maj-smörblomma, tvåblad samt med kransmossa och praktstjärnmossa (*mnium undulatum*) som domineranter i bottenskiktet. Ställvis växer mycket högorter i fuktpartier. Träden är mycket höga och raka och marken slyig.

Syfte: Lövskog.

Åtgärder: Hålla efter granen och behålla området som lövskog.

Område 40 Gläntan

Beskrivning: En liten ekbacke som röjts relativt nyligen.

Syfte: Ekbacke

Åtgärder: Hålla efter sly. Granar i backen tas bort.

1989-01-16

11.1213-761-86

Område 41 AlsumpskogBeskrivning: AlsumpskogSyfte: AlsumpskogÅtgärder: Ingen åtgärd.Område 42 TriviallövbekstandBeskrivning: TriviallövskogSyfte: LövskogÅtgärder: Antingen lämnas utan åtgärd eller så röjes partiet mellan stranden och Sjöängen ur för att ge utsikt mot sjön.Område 43 Gläntigt askbeståndBeskrivning: Askbestånd med torr (-frisk) ängsflora.Syfte: AskskogÅtgärder: Ingen åtgärd.Område 44 DungarBeskrivning: Gles blandskog och torrängsflora och mycket buskage.Syfte: Blandskog.Åtgärder: Ingen åtgärd.Område 45 Fuktängar av strandängskaraktärBeskrivning: Fuktängar med mycket havtorn. Igenväxt av vass och buskar.Syfte: Strandäng. Slätter och bete får ske.Åtgärder: Eventuell slätter för att hålla strandängarna öppna.

1989-01-16

11.1213-761-86

Område 46 Äldre grandominerad blandskog

Beskrivning: Grandominerad blandskog. Många granar är av rätt hög ålder och ganska grova. Fällan förekommer. Mot stranden vätter en albård.

Syfte: Grandominerad blandskog. Utvecklas till naturskog.

Åtgärder: Ingen åtgärd.

Område 47 P-plats

Beskrivning: Verkstadsbod. Sopmaja.

Åtgärder: Dränering och grundförbättring.

4. RENHÅLLNING

Stiftsnämnden ansvarar för sopmajan. Sopentreprenörens kostnader debiteras Norrtälje kommun.

5. INFORMATION

En folder som beskriver reservatet finns. Den skall revideras av länsstyrelsen.

6. TILLSYN

Skogsvårdsstyrelsen utövar regelbunden tillsyn av området.

7. UTMÄRKNING

Naturreservatet är utmärkt med reservatsskyltar (9 st) samt enligt statens naturvårdsverks anvisningar (SIS 03 15 22).

8. DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera i text och, om så erfordras, i bild utföra åtgärder och ange:

- skötselområde
- utförd åtgärd
- år och månad för åtgärdens utförande
- kostnader

- finansiering
- notering om åtgärdens effekt.

Förvaltaren skall dokumentera slätteråtgärder och beteshävderna t ex djurslag, betesintensitet, antal betesdagar. Dokumentationen skall tillställas länsstyrelsen årligen och därmed utgöra underlag vid en eventuell revidering av skötselplanen.

9. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

9.1 Finansiering

Staten genom statens naturvårdsverk står för alla kostnader i samband med naturvårdsförvaltningen. Intäkterna från skogsmarken tillfaller naturvårdsförvaltaren för att bekosta åtgärder inom detta reservat.

Norrtälje kommun bör bekosta sophämtningen.

9.2 Ekonomisk plan (Denna del av skötselplanen fastställes ej)

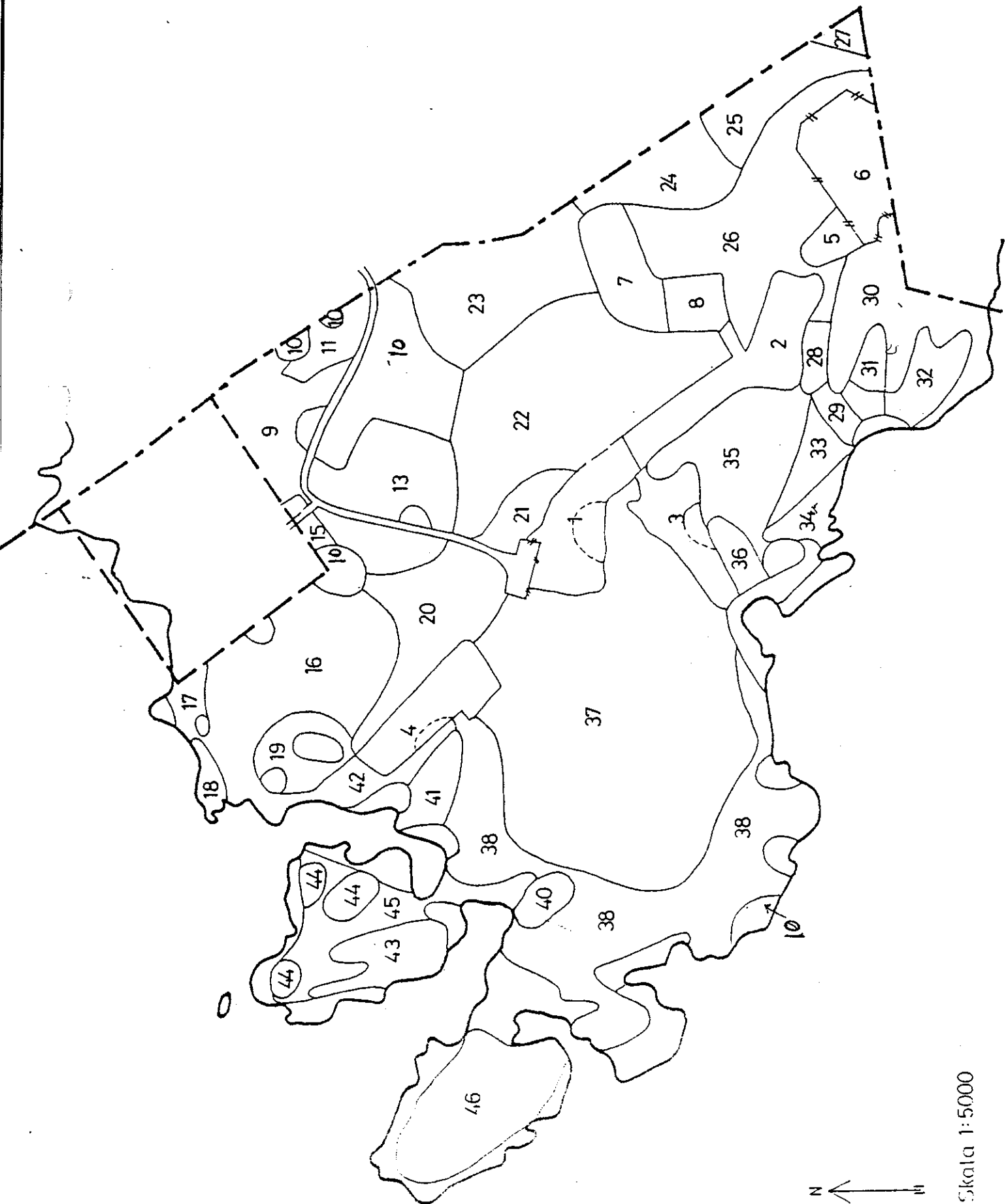
<u>Åtgärd</u>	<u>Planerad kostnad</u>	<u>Kostnadsansvar</u>
Tillsyn	2 000:-	SVS
Renhållning	3 000:-	SVS
Vägunderhåll	1 000:-	SVS
Skogs- och markvård, planering	2 000:-	SVS
Markvård	35 000:-	Skogsintäkt + staten

Markvården kan utföras i den omfattning som kan finansieras av intäkter från skogliga vårdåtgärder inom reservatet. Utöver detta anvisas ett årligt statligt bidrag på 20 000:-.

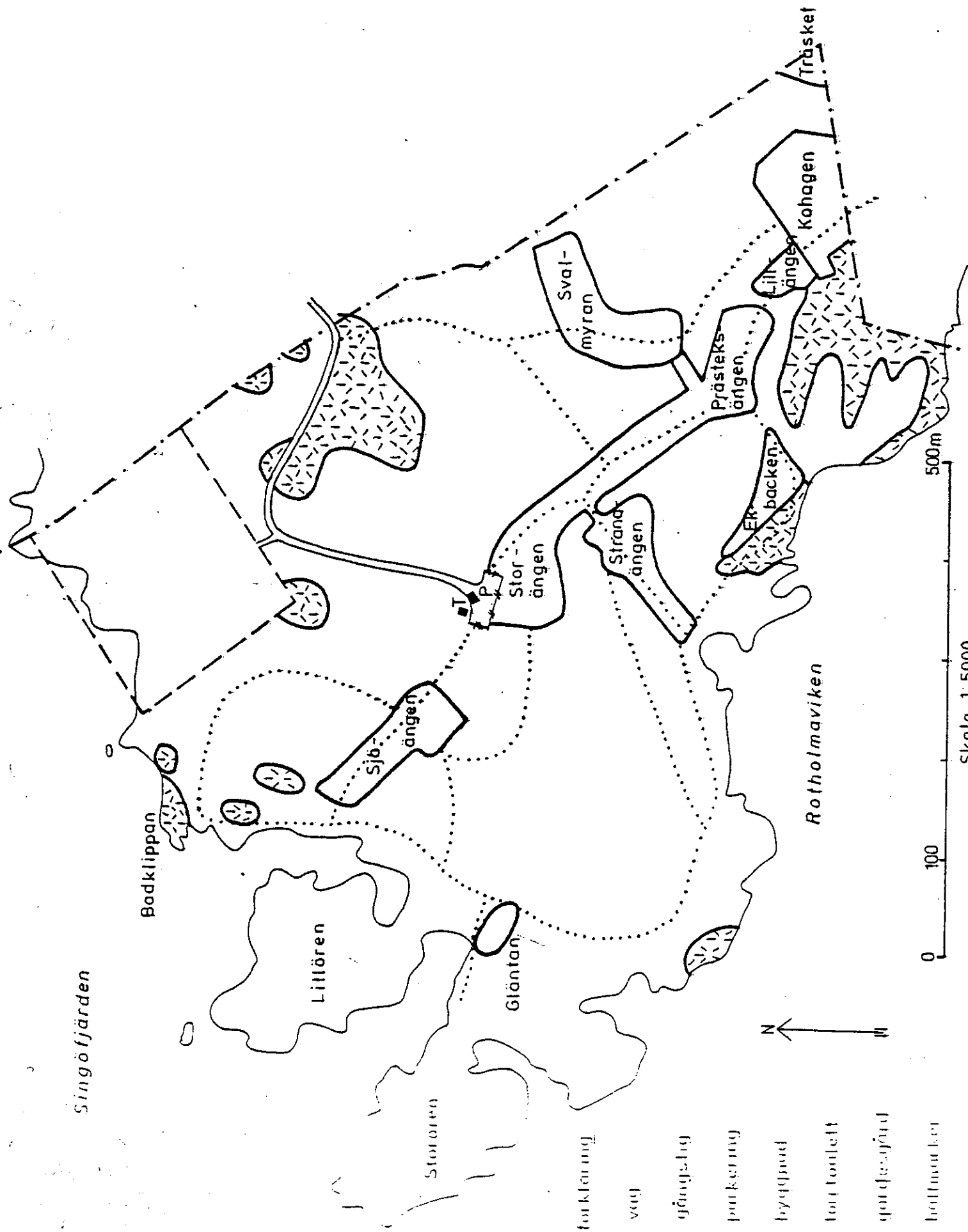
Skogsvårdsstyrelsen skall, genom anbud, försöka få någon brukare i trakten att åta sig dels slätter och efterarbete, dels viss tillsyn.

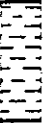

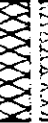
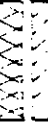
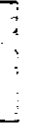
Bilagor

1. Skötselområden

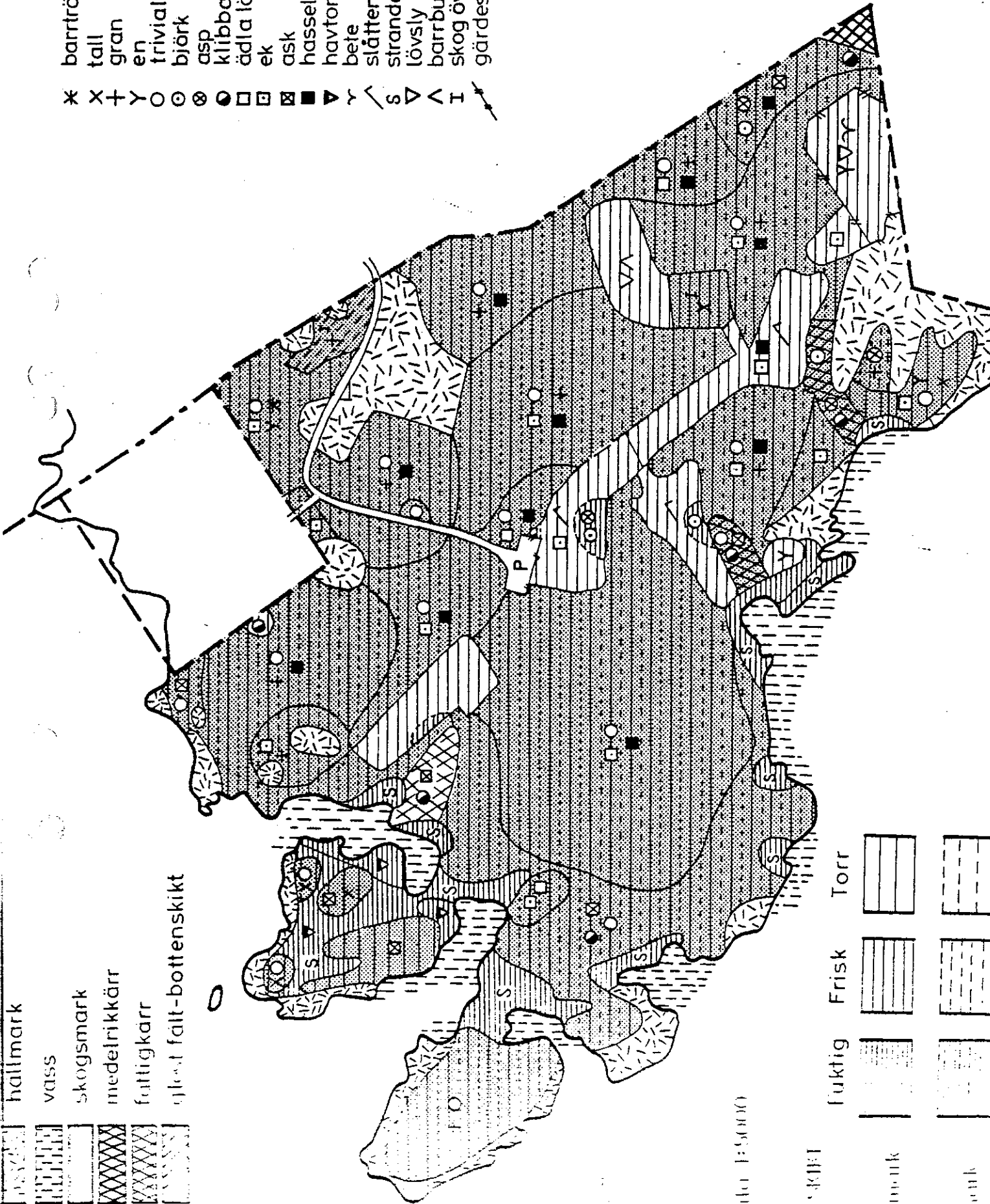

GEOGRAFISKA NAMN
HÄVERÖ - PRÄSTÄNG

- hållmark
- vass
- skogsmark
- medelrikkärr
- fattigkarr
- glejt fält-bottenski

- * barrträd
- X tall
- + gran
- Y en
- O triviala lövträd
- ⊙ björk
- ⊗ asp
- ⊠ klipbal
- ◻ ädla lövträd
- ◻ ek
- ◻ ask
- ◻ hassel
- ◻ havtorn
- ◻ bete
- ◻ slätter
- ◻ strandäng
- ◻ lövsly
- ◻ barrbuskar
- ◻ skog över 2.5m, <30
- ◻ gärdesgård

Skala 1:50000

FÄLTSKIFT

- fuktig
- Frisk
- Torr
- fuktig
- Frisk
- Torr